

ROMATOLOJİK HASTALIKLARDA AKCİĞER TUTULUMU

Editörler

Prof. Dr. Mehmet Akif Öztürk

Prof. Dr. Nilgün Yılmaz Demirci

Doç. Dr. Hamit Küçük

Hipokrat
Yayıncılık

© 2024 ROMATOLOJİK HASTALIKLARDA AKCİĞER TUTULUMU

ISBN: 978-625-6169-00-5

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editörler

Prof. Dr. Mehmet Akif Öztürk

Prof. Dr. Nilgün Yılmaz Demirci

Doç. Dr. Hamit Küçük

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Ankara Özgür Matbaacılık Basım Yayın Dağ. San. Tic. A.Ş.

1250 Cadde No: 25 Ostim OSB Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

Bilgiye erişimin her geçen gün kolaylaştığı ve bilimsel veri miktarının arttığı günümüzde, disiplinler arası tartışmalar ve ortak zeminler oluşturulması, bilimsel standartların belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda birçok dernek, hastalık grupları için sınıflama kriterleri ve tedavi kılavuzları hazırlamıştır. Ancak, hastalık değil hasta odaklı yaklaşımda kılavuzların ve standart uygulamanın her zaman yeterli olmayabileceği bilinen bir gerçektir. Bu nedenle multidisipliner konseylerin oluşturulması, kritik hastaların yönetimi açısından büyük fayda sağlamaktadır.

Romatolojik hastalıklarda akciğer tutulumu çoğu zaman beklenenden daha sık görülür. Akciğer tutulumu sıklıkla asemptomatik seyredebilirken nadir olmayarak romatolojik hastalıklarda önemli bir ölüm nedeni de olabilir. Gazi Üniversitesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı ve Gazi Üniversitesi Göğüs Hastalıkları bilim dalı, 20 yıla yakın süredir akciğer tutulumu olan romatoloji hastalarını ortak konseyde birlikte değerlendirmekte ve takip etmektedir. Bu 20 yıllık bilgi birikimini harmanlayarak bu alandaki deneyimleri ve en güncel bilgileri içeren bir kitap hazırlama fikri ortaya çıkmıştır. Gazi Üniversitesi iç hastalıkları ve göğüs hastalıkları bilim dallarının katkılarıyla hazırlanan bu kitap, akciğer tutulumu konusunda farkındalık yaratmayı ve deneyim aktarımını amaçlamaktadır. Kitap toplam otuz beş çok değerli yazarın katkıda bulunduğu akciğer hastalıkları ile ilgili temel bilgiler ve klinik bilgilerin olduğu çok sayıda görseli içeren bir eserdir.

Bu kitabın sadece romatoloji eğitimi alan uzman adayları ve romatoloji uzmanları için değil, göğüs hastalıkları asistanları ve uzmanları için de önemli bir kaynak olacağını düşünüyoruz. Bu projeye katkıda bulunan tüm öğretim üyeleri, uzman doktorlar ve asistan arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca, konseyin kurulmasında ve devamında büyük emekleri geçen Prof. Dr. Haluk Türктаş'a özel şükranlarımızı iletiriz. Ayrıca hem uzun süredir konseyimize bizzat katılan, hem de bu kitabın hazırlanmasında değerli yardımları olan Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs hastalıkları anabilim dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Nilgün Yılmaz Demirci'ye katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mehmet Akif Öztürk

Doç. Dr. Hamit Küçük

Katkıda Bulunanlar

Editörler

Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZTÜRK

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Nilgün YILMAZ DEMİRCİ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Hamit KÜÇÜK

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

Yazarlar

Doç. Dr. Abdulsamet ERDEN

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Abdurrahman TUFAN

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet GÜRBÜZEL

Ufuk Üniversitesi Rıdvan Ege Hastanesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Ali ÇELİK

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Aslıhan AVANOĞLU GÜLER

Etilik Şehir Hastanesi Romatoloji Kliniği, Ankara

Uzm. Dr. Ayshan MAMMADOVA

Keçiören Hastanesi Göğüs Hastalıkları Kliniği, Ankara

Öğr. Gör. Başak KAVALCI KOL

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Kardiyopulmoner Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Berivan BİTİK

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Berna GÖKER

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Dr. Öğr. Üyesi Burcu ÖZTÜRK ŞAHİN

25 Aralık Devlet Hastanesi Göğüs Hastalıkları Kliniği, Gaziantep

Uzm. Dr. Burcugül KAYA

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Uzm. Dr. Derya YILDIRIM

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Uzm. Dr. Duygu ŞAHİN

Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği, İstanbul

Prof. Dr. Gonca ERBAŞ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Gülten TAÇOY

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Hakan BABAÖĞLU

Etilik Şehir Hastanesi Romatoloji Kliniği, Ankara

Doç. Dr. Hasan SATIŞ

Ankara Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Hastanesi Romatoloji Kliniği, Ankara

Doç. Dr. Hazan KARADENİZ

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Romatoloji Kliniği, Ankara

Uzm. Dr. İbrahim VASI

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZTÜRK

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Mehmet Derya DEMİRAG

Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Romatoloji Kliniği, Samsun

Prof. Dr. Mehmet Engin TEZCAN

Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi Romatoloji Kliniği, İstanbul

Prof. Dr. Meral BOŞNAK

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Kardiyopulmoner Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Muhammed SAYAN

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Nalan AKYÜREK

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, Ankara

Prof. Dr. Nilgün YILMAZ DEMİRCİ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Özkan VARAN

Ankara Yenimahalle Devlet Hastanesi Romatoloji Kliniği, Ankara

Uzm. Dr. Pınar AKYÜZ DAĞLI

Etilik Şehir Hastanesi Romatoloji Kliniği, Ankara

Uzm. Dr. Rahime DURAN

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Reyhan BİLİCİ

Konya Şehir Hastanesi Romatoloji Kliniği, Konya

Doç. Dr. Rıdvan MERCAN

Namık Kemal Üniversitesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Tekirdağ

Uzm. Dr. Rıza Can KARDAŞ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Romatoloji Bilim Dalı, Ankara

Doç. Dr. Serkan ÜNLÜ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Uzm. Dr. Sümeyye KODALAK CENGİZ

Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi Göğüs Hastalıkları Kliniği, İstanbul

Prof. Dr. Şeminur HAZNEDAROĞLU

Şeminur Haznedaroğlu Kliniği, Ankara

İçindekiler

ix

Bölüm 1

İnterstisyel Akciğer Hastalıklarına Genel Yaklaşım 1

SÜMEYYE KODALAK CENGİZ

Tanım	1
Etiyoloji.....	1
Epidemiyoloji	2
Patogenez.....	3
Tanı-Genel Yaklaşım.....	4
Anamnez	4
Özgeçmiş	8
Soy Geçmiş	10
Fizik Muayene.....	11
Laboratuvar Tetkikleri	13
Solunum Fonksiyon Testleri.....	14
Radyolojik Değerlendirme	16
Bronkoskopik Tanı Yöntemleri.....	19
Bronş Mukoza Biyopsisi	22
Transbronşiyal Biyopsi	22
Cerrahi Biyopsi	22

Bölüm 2

İnterstisyel Akciğer Hastalıklarında Fizyolojik Parametrelerin Değerlendirilmesi 25

BURCU ÖZTÜRK ŞAHİN

Solunum Fonksiyon Testleri.....	25
Arter Kan Gazı Ölçümü.....	30
Kardiyopulmoner Egzersiz Testleri.....	31

Bölüm 3**İnterstiyel Akciğer Hastalıklarında Radyolojik Değerlendirme.....33****GONCA ERBAŞ**

Özet.....	33
Yüksek Çözünürlüklü İnce Kesit Bilgisayarlı Tomografi Tekniği	35
İnterstiyel Akciğer Hastalıklarında İnce Kesit BT'de Görülen Temel Elementer Lezyonlar	37
İnterstiyel Akciğer Hastalıklarında Görülen Radyolojik Paternler	44
Bağ Doku Hastalıkları ve Akciğer Fibrozisi	54

Bölüm 4**İnterstiyel Akciğer Hastalıklarında Histopatolojik Değerlendirme .....59****NALAN AKYÜREK**

Özet.....	59
Giriş.....	59
İdiyopatik İnterstiyel Pnömonilerin Histolojik Tanısı	61
Kombine Pulmoner Fibrozis ve Amfizem.....	70
Hipersensitivite Pnömonisi	71
Fibrotik Olmayan HP	72
Fibrotik HP	72
Bağ Doku Hastalıklarında İnterstiyel Akciğer Hastalığı Patolojisi	75
Sistemik Sklerozda İnterstiyel Akciğer Hastalığı Patolojisi	79

Bölüm 5**Romatolojik Hastalıklarla İlişkili Pulmoner Hipertansiyona Yaklaşım .....85****SERKAN ÜNLÜ • GÜLTEN TAÇOY**

Özet.....	85
Giriş.....	85
Pulmoner Hipertansiyon Tanımı ve Sınıflandırılması.....	85
Romatolojik Hastalıklarda Pulmoner Hipertansiyon Epidemiyolojisi	87
Bağ Dokusu Hastalıklarında Pulmoner Hipertansiyon Patogenezi	88
Bağ Dokusu Hastalıkları İle İlişkili Pulmoner Hipertansiyonun Klinik Görünümü	90
Tanı	93
Bağ Dokusu Hastalıkları İle İlişkili Pulmoner Hipertansiyonda Tedavi Stratejisi	97

Bölüm 6**Romatolojik Hastalıklarla İlişkili Plevral Efüzyona Yaklaşım.....105****AHMET GÜRBÜZEL**

Özet.....	105
Plevra ve Plevral Efüzyon	105
Plevral Efüzyon Nedenleri.....	106

Plevral Sıvıların Değerlendirilmesi	108
Plevral Sıvıların İncelenmesi ve Yorumlanması.....	113
Tanı Konulamayan Plevral Efüzyonlar	115
Plevral Efüzyona Neden Olan Romatolojik Hastalıklar	117

Bölüm 7

Romatolojik Hastalıklarla İlişkili Akciğer Hastalıklarında Pulmoner Rehabilitasyon 127

BAŞAK KAVALCI KOL • MERAL BOŞNAK GÜÇLÜ

Özet.....	127
Romatolojik Hastalıklar ile İlişkili Akciğer Hastalarında Fizyoterapi ve Rehabilitasyonla İlgili Değerlendirmeler	128
Egzersiz Eğitimi	132
Egzersiz Eğitiminin Hastalar Üzerindeki Etkileri	135
Nöromusküler Elektrik Stimülasyonu.....	136

Bölüm 8

Romatolojik Hastalıkların Toraks Tutulumlarında Cerrahi..... 141

MUHAMMET SAYAN • ALİ ÇELİK

Özet.....	141
Giriş.....	141
Pulmoner Nodül	142
Plevral Efüzyon	144
Ampiyem	145
İnterstisyel Akciğer Hastalığı	146
Pnömotoraks	148
Akciğer Kanseri	148
Trakeobronşiyal Stenoz	149

Bölüm 9

Romatoid Artrit Akciğer Tutulumu..... 153

HASAN SATIŞ • ŞEMİNUR HAZNEDAROĞLU

Giriş.....	153
Akciğer Tutulumu Türleri	153
Sonuç	167
Örnek Vaka	167

Bölüm 10**Sistemik Sklerozda Akciğer Tutulumu.....175****ASLIHAN AVANOĞLU GÜLER**

SSc-İAH'da Patogenez	175
SSc-İAH'da Klinik Prezantasyon	178
SSc-İAH'da Tarama ve Tanı	178
SSc-İAH'da Sınıflama ve Değerlendirme.....	179
SSc-İAH'da Tedavi.....	181
Vaka	182

Bölüm 11**Sistemik Lupus Eritematozusta Akciğer Tutulumları.....187****DERYA YILDIRIM • ABDULSAMET ERDEN**

Semptomatoloji.....	189
Akciğer Tutulumları	189
Vasküler Tutulumlar	197
Vaka Örneği Sunumu	201

Bölüm 12**Sjögren Sendromunda Akciğer Tutulumu.....207****BURCUĞUL KAYA • BERNA GÖKER**

Genel Bilgiler	207
Epidemiyoloji	207
Klinik Bulgular	207
Sınıflandırma Kriterleri	209
İnterstisyel Akciğer Hastalığı	210
Vaka Sunumu	221

Bölüm 13**İnflamatuvar Miyozitlerde Akciğer Tutulumu .....227****RAHİME DURAN • BERİVAN BİTİK**

Giriş.....	227
Epidemiyoloji	227
Klinik Bulgular	228
Radyolojik ve Histopatolojik Bulgular	228
Antisentetaz Otoantikorlar	229
Tedavi.....	230
Sonuç	236
Vaka Örneği Sunumu	236

Bölüm 14**Diğer Bağ Doku Hastalıklarında Akciğer Tutulumu.....241****MEHMET ENGİN TEZCAN**

Mikst Bağ Doku Hastalığı	241
Undifferansiye Bağ Doku Hastalığı	248
Antifosfolipid Sendromu	249
Vaka	254

Bölüm 15**Tekrarlayan Polikondritte Akciğer Tutulumu .....261****REYHAN BİLİCİ**

Özet.....	261
Etyopatogenez	261
Klinik Özellikler	262
Tekrarlayan Polikondritte Akciğer Tutulumu	263
Tedavi.....	265
Girişimsel Müdahaleler	266
Prognoz	266

Bölüm 16**Sarkoidoz ve Akciğer Tutulumu .....269****İBRAHİM VASİ • RIDVAN MERCAN**

Giriş.....	269
Epidemiyoloji	269
Etiyoloji ve Patogenez	269
Tanısal Yaklaşım	270
Ayırıcı Tanı	272
Klinik Tutulumlar	273
Tedavi ve Prognoz.....	276
Vaka Sunumu	279

Bölüm 17**Otoimmün İlişkili İnterstiyel Pnömoni.....283****AYSHAN MAMMADOVA • NİLGÜN YILMAZ DEMİRCİ**

Özet.....	283
Giriş.....	283
Epidemiyoloji	284
IPAF Sınıflandırma Kriterleri ve Sınırlamalar.....	285
IPAF'ta Patoloji.....	290
IPAF'da Prognoz.....	290

IPAF'da Yönetim	291
IPAF'da Komorbiditelerin Yönetimi	291
Sonuç	292

Bölüm 18

ANCA İlişkili Vaskülitlerde Akciğer Tutulumu.....295

RIZA CAN KARDAŞ • M. AKİF ÖZTÜRK

Giriş	295
AAV'lerde Akciğer Tutulumu	295
Olgu	304

Bölüm 19

Değişken Çaplı Damar Vaskülitlerinde Akciğer Tutulumu 309

PINAR AKYÜZ DAĞLI • HAKAN BABABOĞLU

Giriş	309
Behçet Hastalığı	309
Olgu	316

Bölüm 20

Büyük Damar Vaskülitlerinde Akciğer Tutulumu 321

HAZAN KARADENİZ

Özet	321
Giriş	321
Vaskülit Şüphesi Olan Bir Hastanın Değerlendirilmesi	322
Takayasu Arteriti	323
Pulmoner hipertansiyon	323
Dev Hücreli Arterit (Temporal Arterit)	327
Vaka	328

Bölüm 21

Anti-Glomerüler Bazal Membran Hastalığı (Goodpasture Hastalığı).....333

MEHMET DERYA DEMİRAG

Epidemiyoloji	333
Etyopatogenez	334
Klinik	335
Tanı	336
Atipik ANTI-GBM Hastalığı Varyantları.....	337
Tedavi	340
Prognoz	341

Bölüm 22**Otoinflamatuvar Hastalıklar ve Akciğer Tutulumu .....345****ÖZKAN VARAN • ABDURRAHMAN TUFAN**

Ailevi Akdeniz Ateşi	345
Traps	347
HIDS	348
CAPS	348
STING	348
COPA Sendromu	349
VEXAS Sendromu.....	349
Erişkin Still Hastalığı	351
Vaka Sunumu	351

